

Štefánik Milan Rastislav (1880-1919) :

Milan Rastislav Štefánik bol významným astronómom, vojenským pilotom, francúzskym generálom a jedným z prvých Slovákov, ktorí viackrát vystúpili na najvyšší vrch Álp a západnej Európy Mont Blanc.

Výrazne sa zaslúžil o vznik medzivojnovvej Československej republiky, keď spolu s Tomášom Garriguom Masarykom a do určitej miery i Edvardom Benešom bol jej najvýznamnejším zakladateľom. Jeho závratnú a úspešnú životnú cestu ukončila 4. mája 1919 tragická letecká nehoda pri pristátí na rodnom území súčasného Slovenska.

Už počas študentských rokov sa výrazne spoločensky angažoval, pričom prejavil svoje sympatie k hlasistom. V roku 1898 začal študovať stavebné inžinierstvo a vstúpil do spolku Detvan. V roku 1900 prestúpil na Karlovu univerzitu v Prahe, kde navštevoval prednášky z astronómie, fyziky, optiky a matematiky. Štúdium ukončil dizertáciou z astronómie v roku 1904.

Pracoval v meudonskom observatóriu neďaleko Paríža s francúzskym astronómom a fyzikom, profesorom Pierrom Julesom Césarom Janssenom (1824-1907). Počas svojich astronomických výskumných ciest navštívil strednú Áziu, Alžírsko, Tahiti, Nový Zéland, USA i Južnú Ameriku. Francúzskym občanom sa stal v roku 1912 a o dva roky ho za jeho činnosť vymenovali za rytiera Čestnej légie.

Cez vojnu spolupracoval s T. G. Masarykom a E. Benešom a cieľavedome sa usiloval realizovať spolu s nimi víziu spoločného československého štátu. Štefánik trval na československej jednote vzhľadom na vtedajšiu situáciu Slovákov v Uhorsku a na vojnové ciele veľmocí. To však ešte neurčovalo vnútorné usporiadanie budúceho československého štátu. Štefánik uvažoval o spojení Čiech, Moravy, Sliezska a Slovenska, pričom každé z týchto území, teda i Slovensko, malo mať vlastný krajinský (zemský) snem. Tieto zatiaľ málo konkretizované predstavy neboli vzdialené od úmyslov niektorých slovenských politikov.

Po príchode zo Sibíri sa Štefánik počas mierovej konferencie v Paríži v marci 1919 kriticky vyjadril o malom počte Slovákov vo vláde, ale aj o *Pittsburskej dohode* a niektorých Benešových krokoch v oblasti zahraničnej politiky.

Štefánik bol jedným z iniciátorov a signatárov tzv. Kyjevského zápisu z 29. augusta 1916. Uvádza sa v ňom, že „Česi a Slováci sú si vedomí, že sú úzko spätí navzájom tak životnými záujmami, ako i pokrvnými zväzkami. Želajú si vyvinúť sa v jednotný, politicky nerozdielny a slobodný národ pod záštitou a protekciou štvordohody“. Nebola to proklamácia etnického a jazykového čechoslovakizmu, ale prihlásenie sa k politickému národnému spoločenstvu, čiže vyjadrenie vôle utvoriť spoločný štát, zdôrazniac zároveň, že sa neuvažuje o dvojfederácii, konzervujúcej kritizovaný rakúsko-uhorský dualizmus.

Štefánik vďaka svojmu spoločenskému vplyvu mal najväčšiu zásluhu na formovaní československého zahraničného odboja počas [Prvej svetovej vojny](#). Z postu francúzskeho generála a neskoršieho československého ministra vojny reorganizoval československé jednotky na Sibíri.

Minister vojny ČSR M. R. Štefánik 4. mája 1919 odletel z talianskeho mesta Udine do Bratislavy na dvojplošníku Caproni Ca 33 spolu s dvoma talianskymi letcami a mechanikom. Zomrel pri leteckej nehode v Ivanke pri Dunaji, ktorú neprežil ani jeden z členov posádky.

Zdroje

Prevzaté a upravené z:

- <https://www.interez.sk/dnes-je-to-presne-98-rokov-co-tragicky-zomrel-jeden-z-najvyznamnejsich-slovak-v-m-r-stefanik-tieto-fakty-by-ste-o-nom-mali-vediet/>.